

HET AAA-SYSTEEM IS NOG STEEDS POPULAIR. HET IS GEEN PARINGSADVIES, MAAR OMSCHRIJFT WAT EEN KOE MIST EN WAT EEN STIER DAARAAN KAN TOEVOEGEN.

Zonder tekortkoming makkelijk produceren

HET aAa-systeem helpt de veehouder de juiste stier bij een koe te vinden. Het systeem is gebaseerd op kenmerken aanvullen tot een optimum. Er wordt van uit gegaan dat een dier zonder tekortkomingen gezonder, productiever, duurzamer en winstgevender is.

Op de melkveebedrijven worden de tekortkomingen van de koe beoordeeld. Als een dier meer 'krachtige bouw' kan gebruiken, krijgt het de code voor kracht toebedeeld. Heeft dezelfde koe in minde-

re mate een tekort aan een 'open bouw', dan staat de code voor openheid op de tweede plaats. Tenslotte wordt de minste tekortkoming op de derde plek gezet. Een koe krijgt dus drie cijfers toebedeeld.

Ook stieren worden beoordeeld volgens het systeem, maar anders dan bij koeien worden hun sterkste kenmerken vastgelegd. Een stier met een krachtige bouw krijgt als eerste de code 'kracht' toegewezen. Andere typeclassificaties die de stier in afnemende mate bezit, volgen.

De zichtbare kenmerken van een stier

FOTO: S. STUDIO WICK NATZUL

BIJ DE BROERS KLAVER LIGT DE **VERVANGING ONDER DE 20 PROCENT** DOOR EEN STRIKTE TOEPASSING VAN HET AAA-SYSTEEM.

'Geen tijd voor probleemgevallen'

De gebroeders Klaver maken op hun melkveebedrijf al 20 jaar gebruik van het aAa-systeem. Tim Klaver wijst op de omvang van het bedrijf (400 melkkoeien) om aan te geven wat voor hem, zijn vader en zijn oom broer

het belang van een probleemloze koe is. „Er is werk genoeg. Extra tijd en aandacht die wij aan probleemgevallen moeten besteden, is niet handig.” Daarom komt elk jaar de aAa-analist op het bedrijf om de dekrijpe

pinken en vaarzen te beoordelen. „Daarna zoeken we vijf stieren uit die ons goed lijken. We gebruiken ook een zelfgefokte stier.” De aAa-code en afstamming zijn de belangrijkste selectiecriteria voor Klavers stierkeuze.

Door het aAa-systeem consequent te gebruiken, hebben de broers de laatste vijf jaar een vervangingspercentage van minder dan 20. De koeien zijn gezond dankzij hun ruime bouw. Er is voldoende ruimte voor hart, longen en uier. Klaver: „Gezondheid is de basis voor productie. Door goede resultaten en lage uitval hebben wij voldoende jongvee. Daarom insemineren wij 80 procent van onze melkveestapel met Belgisch Witblauwen.”

PROFIEL

Naam: Tim Klaver (23). **Plaats:** Winkel (N.-H.). **Bedrijf:** 400 melkkoeien, productie is 9.200 kg en tussenkalf-tijd is 390 dagen. Tevens is er een kaasmakerij.

kunnen gebruikt worden als aanvulling in een paring. Daardoor ontstaat een dier met minder tekortkomingen.

De veehouder kan voor zijn koeien uit een groot aantal stieren met verschillende aAa-codes een keuze maken. Naast de beoordeling van de analist kan de veehouder ook gebruikmaken van productie- en exterieurfokwaarden. Zo kan hij de best passende stier voor zijn koe selecteren, voor een gezonde en productieve volgende generatie.

Vier analisten

In Nederland werken vier mensen als aAa (triple A)-analist. Het zijn zelfstandigen. Ze dragen een deel van hun inkomsten af aan de internationaal werkende aAa-vereniging. Dagelijks bezoeken de analisten veehouders om pinken en vaarzen te beoordelen. Het gaat niet, zoals bij een stamboekinspectie, om een waardering van vaarzen en koeien tussen de 71 en 94 punten. De aAa-analist beoordeelt dieren aan de hand van zes typen uitgedrukt in de cijfers 1 tot en met 6.

Het aAa-systeem kent zes typen met daarin 17 bouwkenmerken van een koe. Nadat de analist de koe heeft getypeerd, kan de veehouder er mee aan de slag.

Stierinformatie van belang

Elke keer als een veehouder een koe insemineert, staat hij als het ware met de

Werken met het triple A-systeem is kijken naar koeien. De tekortkomingen of verbeterpunten van een koe zijn uitgangspunt voor de stierkeuze. Wat de koe mist, bezit de stier in bovengemiddelde mate.

Stieren wereldwijd beoordeeld volgens triple A-systematiek

Animal Analysis Associates (aAa) is laat in de jaren veertig van de vorige eeuw opgezet door de Amerikaanse koeiendeskundige Bill Weeks. Hij begon met het beoordelen van de kwaliteiten en tekortkomingen van koeien en stieren. Daarbij was het voor hem van be-

lang waarom er problemen met de bouw van een dier ontstonden. Zijn systeem bleek aan te slaan bij fokkers en melkveehouders. Er kwamen meer analisten.

Begin jaren tachtig kwam het aAa-systeem overwaaien naar West-Europa. Intussen werken er

17 analisten in Noord-Amerika en acht in West-Europa.

In Nederland zijn circa 125.000 runderen beoordeeld volgens de triple A-methode. Ki-verenigingen wereldwijd laten hun stieren beoordelen, zodat de veehouder een ruime keuze heeft.

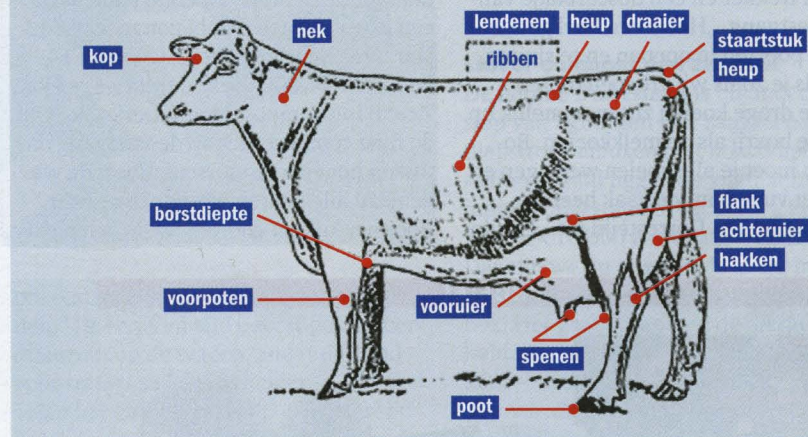
stier achter de koe. Daarom is stierinformatie zeer belangrijk. Melkproductie en exterieurfokwaarden van stieren geven de veehouder al veel informatie. De inspecteur van het stamboek beoordeelt vrijwel geen stieren meer. Juist die informatie zou ook kunnen bijdragen in de stierkeuze van veehouders.

Doel van het aAa-systeem is extra informatie geven door het 'type' dier te duiden. Omdat stieren veel nakomelingen krijgen, is de juiste informatie van een stier belangrijk. Daarom beoordelen twee analisten de stieren om zo de kans op een foutieve beoordeling te verkleinen. Koeien krijgen maar enkele nakomelingen, zodat een eventuele minder goede inschatting beperktere gevolgen heeft.

Met andere ogen kijken

Tot op heden zijn er weinig studies gedaan naar de successen van het aAa-systeem. Of veestapels waarbij langere tijd gebruik is gemaakt van aAa, ook minder tekortkomingen hebben (met als gevolg minder kosten en meer winst), is niet duidelijk. Ook is niet onderzocht of veestapels die met het aAa-systeem zijn gefokt, duurzamer zijn dan gemiddelde veestapels.

Het triple A-systeem heeft echter wel een ander effect. Boeren die voor het eerst met het systeem werken, zijn vrijwel zonder uitzondering enthousiast.

Veehouders kijken met andere ogen naar hun koeien en vragen zich af waarom problemen ontstaan en welke kenmerken daarvoor verantwoordelijk zijn. Ook de eenvoud van het systeem spreekt velen aan. De verhoogde betrokkenheid van de veehouder kan leiden tot beter management en verbeterde financiële resultaten.

Hoe simpel het aAa-systeem in eerste instantie ook is, het maakt de keuze voor een geschikte stier niet eenvoudiger. Er zijn veel stieren met eenzelfde aAa-code, waaruit de veehouder dan moet kiezen.

Volgens vertegenwoordigers van ki-organisaties hebben veehouders die het aAa-systeem gebruiken, een grote verscheidenheid van stieren in het sperma-

vat zitten. Daarbij speelt commercie ook een rol. Ki-organisaties en importeurs weten heel goed welke aAa-code (van een stier) gevraagd wordt en welke niet. Een jonge (proef)stier of een fokstier met gemiddelde fokwaarden kan om reden van een passende aAa-code toch verkocht worden als 'unique selling point'.

Veehouders moeten zich ervan bewust zijn dat naast een wenselijke aAa-code ook productie, exterieur en inteelt worden meegewogen. De meeste fokkerij-organisaties zeggen dat ze bij de paring voor een stiercontract ook kijken naar de aAa-combinatie, maar dat dat geen beslissende factor is.

Robert Prins